

16 Ιουλίου, 1992

[Α. Ν. ΛΟΙΖΟΥ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓ-
ΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δοκτές]THE INSTITUTE OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF
CYPRUS ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες - Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΚΥΠΡΟΥ,

Εφεσίβλητης - Καθ' ης η αίτηση.

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 888)

Διοικητική Πράξη — Εκτελεστή — Κύριο στοιχείο της έννοιας της εκτελεστής πράξης είναι η άμεση παραγωγή έννομου αποτελέσματος που συνίσταται στη δημιουργία, τροποποίηση ή κατάλυση νομικής κατάστασης.

Το μόνο θέμα που τέθηκε στην έφεση αυτή ήταν η ορθότητα ή 5
όχι της πρωτόδικης απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την
οποία αποφασίσθηκε πως η άρνηση της Κεντρικής Τράπεζας να
εξετάσει αίτηση, που υποβλήθηκε μέσω των αιτητών στην προσφυ-
γή αρ. 2 και 8, οι οποίοι ήταν μέλη του Ινστιτούτου των Πιστο- 10
ποιημένων Λογιστών της Κύπρου, δεν ήταν εκτελεστή διοικητική
πράξη αλλά συμβουλευτική ή πληροφοριακή πράξη που τους ενη-
μέρωνε για τις απαιτήσεις που έθετε ο Νόμος για εξέταση της αίτη-
σής τους.

Συγκεκριμένα η άρνηση της Κεντρικής Τράπεζας να εξετάσει 15
την αίτηση οφειλόταν στο γεγονός πως σύμφωνα με νομική συμ-
βουλή που είχε λάβει τα θέματα στα οποία αναφερόταν η αίτηση
ενέπιπταν στον όρο "ασκείν την δικηγορία" και ως εκ τούτου δεν
μπορούσαν να υποβληθούν από τους αιτητές.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, επιτρέποντας την έφεση με απόφαση 20
που λήφθηκε κατά πλειοψηφία του Προέδρου Α.Ν. Λοΐζου και των
Δικαστών Δημητριάδη, Παπαδόπουλου και Χατζητσαγγάρη, απο-
φάσισε ότι:

Είναι φανερό ότι οι επίδικες αποφάσεις είναι πράξεις εκτελε- 25
στές διότι με αυτές εθίγοντο τα ενεστώτα έννομα συμφέροντα των
αιτητών 2 και 8 μια και τους εστερείτο το δικαίωμα να ασκή-
σουν το επάγγελμά τους ως εγγεγραμμένοι λογιστές και να αμει-
φθούν ασφαλώς για τις υπηρεσίες τους αυτές. Δεν συμφωνούμε

3 Α.Α.Δ. Institute of public accoun. v. Δημοκρατίας

5 ότι η άρνηση της Κεντρικής Τράπεζας που περιέχεται στις πιο πάνω επιστολές ήταν πληροφοριακού ή συμβουλευτικού χαρακτήρα. Αντίθετα επρόκειτο περί εκτελεστών πράξεων με πλήρη αιτιολογία η οποία εστηρίζετο πάνω στην απαγόρευση να συνεχίσουν να ασκούν μια πτυχή του επαγγέλματός του όπως βγαίνει από τα άρθρα 11 και 2(β)(iv) του περί Δικηγόρων Νόμου.

10 Το κύριο στοιχείο της έννοιας της εκτελεστής πράξης είναι η άμεση παραγωγή έννομου αποτελέσματος που συνίσταται στη δημιουργία, τροποποίηση ή κατάλυση νομικής κατάστασης, δηλαδή δικαιώματα και υποχρεώσεις διοικητικού χαρακτήρα στους δικαιουμένους. Αυτό το στοιχείο υπάρχει στις επίδικες αποφάσεις.

15 Ο Δικαστής Νικήτας διαφώνησε με την πιο πάνω απόφαση και εξέδωσε δική του, στην οποία συμφώνησε με την πρωτόδικη απόφαση του Δικαστή Πικί.

Έφεση επιτρέπεται κατά πλειοψηφία χωρίς έξοδα

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

20 *Γεώργιος Οικονομίδης v. Επιτροπή Δημόσιας Υγείας Κάτω Ακουρδάλιας και Άλλων. Α.Ε. 708, ημερ. 15/3/90.*

Δημοκρατία v. Παντελή Χ" Παντελή Α.Ε. 827, ημερ. 25/4/90.

Έφεση.

25 Έφεση εναντίον της απόφασης του Δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου Κύπρου (Πικίς, Δ.) που δόθηκε την 31ην Δεκεμβρίου, 1988 (Αριθμός προσφυγής 169/86) με την οποία απέρριψε την προσφυγή των εφεσειόντων - αιτητών με την οποία ζητούσαν την ακύρωση της άρνησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να εξετάσει την αίτηση που υποβλήθηκε μέσω των αιτητών αρ. 2 και 8, γιατί έπρεπε όπως λέχθηκε στην επίδικη απόφαση να είχε υποβληθεί από πρόσωπα που είχαν τα προσόντα που προβλέπονται από το άρθρο 11 του περί Δικηγόρων Νόμου, Κεφ. 2, όπως τροποποιήθηκε.

Α. Δημητριάδης και Μ. Πύργου, για τους εφεσειόντες.

35 *Γ. Λαζάρου, Ανώτερος δικηγόρος της Δημοκρατίας για τους εφεσίβλητους.*

Α.Σ. Αγγελίδης, για το ενδιαφερόμενο μέρος.

Cur. adv. vult.

ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Με την απόφαση αυτή συμφωνούν οι Δικαστές Δημητριάδης, Παπαδόπουλος και Χατζητσαγγάρης. Ο Δικαστής Νικήτας διαφωνεί και θα δώσει δική του απόφαση.

Με την έφεσή τους αυτή οι τρεις επεσείοντες προσβάλλουν την απόφαση Δικαστή του Δικαστηρίου τούτου με την οποία απέρριψε την προσφυγή τους με την οποία ζητούσαν την ακύρωση της άρνησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να εξετάσει την αίτηση που υποβλήθηκε μέσω των αιτητών αρ. 2 και 8, γιατί έπρεπε όπως λέχθηκε στην επίδικη απόφαση να είχε υποβληθεί από πρόσωπα που είχαν τα προσόντα που προβλέπονται από το άρθρο 11 του περί Δικηγόρων Νόμου, Κεφ. 2, όπως τροποποιήθηκε.

Πριν προχωρήσουμε στους λόγους εφέσεως θα ήταν ορθό να αναφερθεί ότι η προσφυγή καταχωρήθηκε από το Ινστιτούτο των Πιστοποιημένων Λογιστών της Κύπρου, αιτητές αρ. 1 και επτά άλλα άτομα. Από τους αρχικούς αιτητές παρέμειναν οι αιτητές αρ. 1, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένη εταιρεία με περιορισμένη ευθύνη με εγγύηση, χωρίς τη χρήση της λέξης "Limited" η οποία δεν έχει μετοχικό κεφάλαιο και της οποίας ο κύριος σκοπός είναι η προστασία και προώθηση των συμφερόντων του λογιστικού επαγγέλματος στην Κύπρο.

Οι αιτητές 2 έως 8 είναι μέλη των αιτητών αρ. 1 και είναι πρόσωπα που ασκούν το επάγγελμα του Λογιστή ή του Ελεγκτή στην Κύπρο. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας παρέμειναν απ' αυτούς μόνο οι αιτητές 2 και 8, οι δε υπόλοιποι αποσύρθηκαν. Οι δύο αυτοί αιτητές είχαν υποβάλει στην Κεντρική Τράπεζα αιτήσεις των πελατών τους. Η μια αφορούσε την υπογραφή του καταστατικού από τον πελάτη του αιτητή, η δε δεύτερη τη μεταβίβαση μετοχών σε υπεράκτια εταιρεία.

Έχουμε εδώ τις περιπτώσεις δύο Λογιστών-Ελεγκτών στους οποίους δεν επιτράπηκε να εκτελούν τα καθήκοντά τους σαν επαγγελματίες ενόψει της πρόβλεψης των αρ-

θρων 11 και 2(β)(iv) του περί Δικηγόρων Νόμου, όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο αρ. 98 του 1984. Σύμφωνα με το άρθρο 2(β)(iv) η έννοια "ασκείν την δικηγορίαν" σημαίνει και:

- 5 "(iv) την σύνταξιν, αναθεώρησιν, τροποποίησιν οιο-
δότητε ιδρυτικού εγγράφου ή καταστατικού εταιρείας
πάσης μορφής ή οιασδήποτε αιτήσεως, εκθέσεως, δηλώ-
σεως, ενόρκου δηλώσεως, αποφάσεως ή άλλου εγγρά-
10 φου που σχετίζεται με την σύστασιν, εγγραφήν, οργά-
νωσιν, αναδιοργάνωσιν ή διάλυσιν οιοδότητε νομικού
προσώπου."

Με άλλα λόγια η Κεντρική Τράπεζα αρνήθηκε στους
αιτητές 2 και 8 το δικαίωμα, όπως αυτοί ισχυρίζονται,
ασκήσεως του επαγγέλματός τους όταν ενεργούσαν εκ μέ-
15 ρους πελατών τους. Ήταν δε η θέση των αιτητών ότι με
την άρνηση αυτή της Κεντρικής Τράπεζας να εξετάσει τις
αιτήσεις τους, λόγω της ύπαρξης του πιο πάνω άρθρου
του Νόμου σε συνδυασμό με το άρθρο 11 με τα οποία απα-
γορεύεται στο Λογιστή ή Ελεγκτή να κάμει αυτή την εργα-
20 σία, εθίγοντο τα οικονομικά τους συμφέροντα και η
πράξη αυτή προσκρούει στο δικαίωμα της ελεύθερης
άσκησης του επαγγέλματος και επομένως ζημιώνονται
τόσο οι συγκεκριμένοι επαγγελματίες όσο και ο επαγγελ-
ματικός οργανισμός τους.

25 Ο πρωτόδικος Δικαστής απέρριψε την προσφυγή για
το λόγο ότι η σχετική επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας
προς τους αιτητές ήταν μια συμβουλευτική ή πληροφορια-
κή πράξη που τους ενημέρωνε για τις απαιτήσεις που
θέτει ο Νόμος για εξέταση της αίτησής τους και ότι η άρ-
30 νησή της που περιέχεται σ' αυτές δεν ήταν πράξη εκτελε-
στή και επομένως δεν μπορούσε να προσβληθεί με προ-
σφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος.

Εναντίον αυτής της κατάληξης στρέφεται βασικά η
έφεση. Προσβάλλεται επίσης το συμπέρασμα του πρωτόδι-
35 κου Δικαστή ότι η προσφυγή των αιτητών 1, δηλαδή του
επαγγελματικού συνδέσμου των εγγεγραμμένων δημοσίων

λογιστών της Κύπρου, δεν μπορούσε να εξεταστεί αφού στηρίζεται πάνω στο εύρημα ότι η άρνηση της Κεντρικής Τράπεζας δεν ήταν πράξη εκτελεστή.

Οι πράξεις που προσβάλλονται από τους εφεσείοντες αιτητές αρ. 1, 2 και 8 είναι οι ακόλουθες:

5

"Αναφορικά με την αίτησή σας με ημερομηνία 23 Ιανουαρίου, 1986 σχετικά με την ίδρυση της πιο πάνω εταιρείας επιθυμούμε να σας πληροφορήσουμε ότι μετά από παραστάσεις του Δικηγορικού Συλλόγου Λευκωσίας έχουμε εξασφαλίσει νομική συμβουλή σύμφωνα με την οποία τέτοια θέματα εμπíπτουν στον όρο "ασκείν την δικηγορίαν."

10

Επομένως, σας επιστρέφουμε την αίτησή σας γιατί πρέπει να υποβληθεί από πρόσωπα που έχουν τα προσόντα που προβλέπονται στο άρθρο 11 του περί Δικηγόρων Νόμου."

15

Και,

"Αναφορικά με την αίτησή σας με ημερομηνία 24 Ιανουαρίου, 1986 σχετικά με την μεταβίβαση μετοχών στην πιο πάνω εταιρεία επιθυμούμε να σας πληροφορήσουμε ότι μετά από παραστάσεις του Δικηγορικού Συλλόγου Λευκωσίας έχουμε εξασφαλίσει νομική συμβουλή σύμφωνα με την οποία τέτοια θέματα εμπíπτουν στον όρο "ασκείν την δικηγορίαν".

20

Επομένως, σας επιστρέφουμε την αίτησή σας γιατί πρέπει να υποβληθεί από πρόσωπα που έχουν τα προσόντα που προβλέπονται στο άρθρο 11 του περί Δικηγόρων Νόμου."

25

Το άρθρο 11 του Νόμου το οποίο επικαλείται η Κεντρική Τράπεζα καθορίζει τους όρους ασκήσεως του επαγγέλματος του δικηγόρου και προβλέπει μεταξύ άλλων ότι ουδείς δικαιούται να ασκεί τη δικηγορία, όπως ασφαλώς ορίζεται ο όρος αυτός στο άρθρο 2(β)(iv) του Νόμου, που

30

- 5 παρατέθηκε πιο πάνω, εκτός εάν είναι, μεταξύ άλλων, εγγεγραμμένος ως δικηγόρος δυνάμει του Νόμου ή δυνάμει άλλου Νόμου που ίσχυσε προηγουμένως. Σύμφωνα δε με το εδάφιο 3 του ίδιου άρθρου "ο ασκών τη δικηγορία
- 10 χωρίς να είναι εγγεγραμμένος ή χωρίς να είναι κάτοχος ετησίας αδείας εν ισχύι κατά τον χρόνο της ασκήσεως της δικηγορίας είναι ένοχος αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση μη υπερβαίνουσα τους τρεις μήνες ή εις χρηματική ποινή...".
- 15 'Εχουμε εξετάσει το εγειρόμενο θέμα αν οι επίδικες αποφάσεις είναι πράξεις συμβουλευτικές ή πληροφοριακές και που κατ' ανάγκη δεν μπορούσε να προσβληθούν με προσφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος ή αν είναι πράξεις εκτελεστές. Είναι φανερό ότι οι επίδικες
- 20 αποφάσεις είναι πράξεις εκτελεστές διότι με αυτές θίγοντο τα ενεστώτα έννομα συμφέροντα των αιτητών 2 και 8 μια και τους εστερείτο το δικαίωμα να ασκήσουν το επάγγελμά τους ως εγγεγραμμένοι λογιστές και να αμειφθούν ασφαλώς για τις υπηρεσίες τους αυτές. Δεν συμφωνούμε
- 25 ότι η άρνηση της Κεντρικής Τράπεζας που περιέχεται στις πιο πάνω επιστολές ήταν πληροφοριακού ή συμβουλευτικού χαρακτήρα. Αντίθετα επρόκειτο περί εκτελεστών πράξεων με πλήρη αιτιολογία η οποία εστηρίζετο πάνω στην απαγόρευση να συνεχίσουν να ασκούν μια πτυχή του επαγγέλματός της όπως βγαίνει από τα άρθρα 11 και 2(β) (iv) του περί Δικηγόρων Νόμου.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στη γραπτή αγόρευση της Κεντρικής Τράπεζας:

- 30 "2.1 Η Κεντρική Τράπεζα, ενόψει του περί Δικηγόρων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1984 (98/84) αποφάσισε να μην δέχεται αιτήσεις από λογιστές αναφορικά με σύσταση, εγγραφή, οργάνωση κ.λ.π. οποιουδήποτε νομικού προσώπου, εφόσον σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Νόμο, αυτές πρέπει να διεκπεραιώνονταν
- 35 μόνο από Δικηγόρους."

Όπως είναι καλά καθιερωμένο, το κύριο στοιχείο της

έννοιας της εκτελεστής πράξης είναι η άμεση παραγωγή έννομου αποτελέσματος που συνίσταται στη δημιουργία, τροποποίηση ή κατάλυση νομικής κατάστασης, δηλαδή δικαιούται και υποχρεούται διοικητικού χαρακτήρα στους διοικουμένους. Και αυτό το στοιχείο υπάρχει στις επίδικες αποφάσεις. (Βλέπε, Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959, σελίδα 237). 5

Έχοντας καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, δεν χρειάζεται στο στάδιο αυτό να εξετάσουμε κατά πόσο ο επαγγελματικός σύνδεσμος, εφεσείοντες υπ' αρ. 1, νομιμοποιείται στην προκειμένη περίπτωση και θα προχωρήσουμε με την εξέταση της υπόθεσης επί της ουσίας, οπότεν θα εξετάσουμε και το θέμα αυτό. 10

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η έφεση επιτυγχάνει και ακυρώνεται η πρωτόδικη απόφαση. 15

Δεν γίνεται όμως οποιαδήποτε διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή ορίζεται προς εκδίκαση επί των υπολοίπων σημείων από διευρημένη Ολομέλεια που κρίνουμε ομόφωνα επιβεβλημένο λόγω της φύσεως και σημασίας των εγειρομένων θεμάτων, σε ημερομηνία που θα δοθεί αργότερα. 20

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ: Το Ινστιτούτο Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, που είναι οι εφεσείοντες 1, λειτουργεί υπό μορφή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση. Τέτοιες εταιρείες είναι γνωστές με την αγγλική ορολογία companies limited by guarantee. Η ευθύνη των μελών τους περιορίζεται στην υποχρέωση συνεισφοράς, κατά το χρόνο διάλυσης και εκκαθάρισης της εταιρείας, ενός ορισμένου ποσού που καθορίζεται στο καταστατικό της (άρθρο 4 (3) του περί Εταιρειών Νόμου, Κεφ.113). Αυτή η κατηγορία εταιρειών χρησιμοποιείται συνήθως για την πραγμάτωση φιλανθρωπικών και κοινωφελών σκοπών ή ακόμη για την αντιμετώπιση επιστημονικών και επαγγελματικών αναγκών, όπως συμβαίνει εδώ. 25 30

Οι άλλοι εφεσείοντες (τέως αιτητές αρ. 2 και 8) είναι οίκοι επαγγελματιών λογιστών και μέλη του Ινστιτούτου. Σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις αποτάθηκαν στην εφεσίβλητη Κεντρική Τράπεζα, ως αρμόδια αρχή, προς λήψη 5 άδειας για την έκδοση και μεταβίβαση μετοχών εταιρειών για τις οποίες ενεργούσαν υπό την επαγγελματική τους ιδιότητα. Με την απάντηση, που ήταν ταυτόσημου περιεχομένου και που δόθηκε ύστερα από συμβουλή του Γενικού Εισαγγελέα, η Κεντρική Τράπεζα υπέδειξε στους εφε- 10 σείοντες πως η ενέργειά τους ισοδυναμούσε με άσκηση δικηγορίας στα πλαίσια των άρθρων 2 και 11(2) του περί Δικηγόρων Νόμου, Κεφ. 2, όπως τροποποιήθηκε. Κατά συνέπεια, όπως αφήνουν να νοηθεί οι επιστολές, τέτοιες υπηρεσίες μόνο από δικηγόρους μπορούν να παρασχε- 15 θούν.

Στέκομαι για να υπογραμμίσω πως σε καμιά περίπτωση δεν αμφισβητήθηκε η αληθινή έννοια των διατάξεων που μόλις ανέφερα ότι δηλαδή, μόνο σε μέλη του δικηγορικού επαγγέλματος επιτρέπεται η διεκπεραίωση εργασίας 20 όπως αυτή που ανέλαβαν οι εφεσείοντες για χάρη των πελατών τους. Επομένως η αρνητική στάση της διοίκησης ήταν πλήρως εναρμονισμένη με τις κείμενες διατάξεις. Προκύπτει από τις επιστολές προς τους εφεσείοντες ότι η Τράπεζα δεν προχώρησε να εξετάσει την ουσία των αιτή- 25 σεων. Αυτή η άρνηση ήταν ακριβώς και το αντικείμενο της προσφυγής.

Πρωτόδικα οι εφεσείοντες επικέντρωσαν την προσοχή τους στις παραπάνω διατάξεις του περί Δικηγόρων Νόμου, ισχυριζόμενοι ότι βρίσκονται σε διάσταση και πα- 30 ραβιάζουν τα άρθρα 25 και 28 του Συντάγματος τα οποία προστατεύουν την επαγγελματική ελευθερία και την αρχή της ισότητας αντίστοιχα. Ωστόσο το πρωτόδικο δικαστήριο απασχόλησε μόνο προκριματικό ζήτημα από δύο σημεία που έθεσε το Συμβούλιο του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου, το οποίο συμμετέχει στη διαδικασία ως ενδιαφερόμενο μέρος:

(1) Κατά πόσον η απόφαση της διοίκησης, όπως είναι

διατυπωμένη στις επιστολές της που ήδη ανέλυσα, ήταν πράξη εκτελεστή και επομένως προσβλητή με αίτηση για ακύρωση και

(2) Αν οι εφεσείοντες είχαν έννομο συμφέρον να προσφύγουν δεδομένης της αντιπροσωπευτικής τους ιδιότητας. 5

Οι εφεσείοντες απέτυχαν και στα δύο σημεία με αποτέλεσμα η προσφυγή τους να απορριφθεί για έλλειψη δικαιοδοσίας χωρίς το δικαστήριο να ερευνήσει την ουσία. Ο πρωτόδικος δικαστής, ύστερα από ανάλυση των σχετικών αρχών, αποφάνθηκε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει εκτελεστό αλλά πληροφοριακό χαρακτήρα. Και περαιτέρω ότι κανένας από τους εφεσείοντες δεν ενομιμοποιείτο να ασκήσει προσφυγή. Οι λόγοι της απόφασης εμπεριέχονται στο παρακάτω απόσπασμά της: 10 15

"To the question whether the sub judice decisions were productive of legal consequences vis-a-vis the rights of the clients of the applicants, the answer is plainly in the negative. In fact, no decision whatsoever was taken respecting their rights..... 20

The reply of the Central Bank vis-a-vis the clients, the beneficiaries of the rights sought to be asserted by the application of their representatives, was an advisory or inforamatory act acquainting them of the requisites set by law for consideration of their application. 25

..... The Central Bank not only refrained from determining the substance of the applications but held back the expression of any opinion upon the rights sought to be asserted by the client. No doubt the Central Bank is bound to observe the formalities prescribed by law as a condition for the exercise of the powers vested in them." 30

Ο κ. Δημητριάδης ανέπτυξε εκ μέρους των εφεσείοντων τη θέση ότι έχει θιγεί το έννομο συμφέρον τους γιατί στε-

ρήθηκαν του δικαιώματος να προσφέρουν τις επαγγελματικές τους υπηρεσίες επ' αμοιβή, ανεξάρτητα από τις επιπτώσεις που είχε η επίδικη απόφαση στους πελάτες των εφεσειόντων. Η πρωτόδικη απόφαση λανθασμένα προέβη
5 σε διαφοροποίηση των δύο καταστάσεων χαρακτηρίζοντας τα έγγραφα της Κεντρικής Τράπεζας πληροφοριακά. Το έννομο συμφέρον των εφεσειόντων είναι, όπως υπέβαλε στην ουσία ο δικηγόρος τους, αυθύπαρκτον και δεν πρέπει να συσχετίζεται με εκείνο των πελατών τους.

10 Έχω την άποψη ότι ο διαχωρισμός τον οποίο έκανε ο πρωτόδικος δικαστής είναι καθόλα έγκυρος. Η εκκαλούμενη απόφαση δεν περιέχει απόρριψη των αιτημάτων περί μεταβίβασης των μετοχών, αλλά γνωστοποιεί στους εφεσειόντες πως δεν ήταν δυνατή, κατά νόμο, η εξέτασή τους
15 δεδομένου ότι από τις διατάξεις του νόμου μόνο δικηγόροι είχαν τη σχετική αρμοδιότητα υποβολής τους. Η παρούσα δεν είναι από τις περιπτώσεις που χωρεί προσφυγή από τρίτο γιατί δεν υπάρχει η αμεσότητα συμφέροντος
20 πρόσβαση στο δικαστήριο.

Τυχόν παραγνώριση του στοιχείου της αμεσότητας θα έχει σοβαρό αντίκτυπο στο είδος και τον αριθμό των υποθέσεων που θα κατακλύζουν το δικαστήριο. Να πως ο Δένδιας "Διοικητικόν Δίκαιον", τόμος Γ, σελ. 277 αναλύει
25 το στοιχείο της αμεσότητας.

"Το έννομον προσωπικόν συμφέρον πρέπει να είναι άμεσον υπό την έννοιαν, ότι, κατά την μεταξύ της εκδόσεως της πράξεως και της εξ αυτής προκαλουμένης εις τον προσφεύγοντα ζημίας αιτιώδη σχέσιν, δεν πρέπει
30 να παρεμβάλληται συμφέρον τρίτου εις τρόπον ώστε η ζημία του προσφεύγοντος να εμφανίζεται ως κατ' αντανάκλασιν συνέπειά της ήν υφίσταται ο αμέσως εκ της πράξεως θιγόμενος.

Το απόσπασμα έχει επικροτήσει η απόφαση στην ΑΕ
35 708 Γεώργιος Οικονομίδης v. Επιτροπής Δημόσιας Υγείας Κάτω Ακουρδάλιας και Άλλων ημερ. 15/3/90. Η

θέση που εκφράζει αντικαθρεφτίζει και το πρόβλημα που θέτει η κρινόμενη έφεση.

Η ίδια απόφαση αναφέρεται στη φύση του νόμιμου συμφέροντος που αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης για ακύρωση.

5

"Η έννοια του έννομου συμφέροντος προσδιορίζεται από το άρθρο 146.2 του Συντάγματος. Τα στοιχεία που το συνθέτουν ως και ο βαθμός του απαιτούμενου συμφέροντος αποτελεί αντικείμενο πλήθους αποφάσεων. Δεν θα εξυτηρούσε, πιστεύουμε, ευρεία αναφορά σ' αυτές. Για το λόγο ότι η διαπίστωση του συμφέροντος είναι έργο του δικαστηρίου με τα δεδομένα κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. (Αθηνά Βασιανά και Άλλοι v. Δημοκρατίας (1987) 3 Α.Α.Δ. 316). Το βάρος απόδειξης του συμφέροντος επωμίζεται πάντοτε ο προσφεύγων. Ένα από τα συστατικά του στοιχεία είναι ότι η σχέση μεταξύ προσβαλλόμενης πράξης και προσφεύγοντος πρέπει να είναι άμεση."

10

15

Απόλυτα σχετική είναι η παρατήρηση στην απόφαση, επίσης της Ολομέλειας, στην ΑΕ 827 Δημοκρατία v. Παντελή Χ' Παντελή ημερ. 25/4/90:

20

"Διοικητική πράξη ή απόφαση υπόκειται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου κάτω από το Άρθρο 146, μόνο εάν είναι εκτελεστή. Πρέπει να είναι πράξη με την οποία η βούληση του διοικητικού οργάνου γίνεται γνωστή για ένα θέμα, πράξη που σκοπό έχει την παραγωγή εννόμου αποτελέσματος έναντι του διοικουμένου και συνεπάγεται την άμεση εκτέλεσή της."

25

Είναι για μένα φανερό ότι η πρωτόδικη απόφαση ορθά έκρινε το προδικαστικό θέμα εναντίον των εφεσειώντων.

30

Η έφεση απορρίπτεται.

Η έφεση επιτυγχάνει κατά πλειοψηφία χωρίς έξοδα.